

Državni izpitni center

N 0 8 1 5 0 1 3 2

REDNI ROK

Maj 2008

NAVODILA ZA VREDNOTENJE

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

ob koncu 3. obdobja

MODERIRANA RAZLIČICA

UVODNA NAVODILA ZA VREDNOTENJE

Pri nalogah izbirnega tipa (z enim, dvema ali tremi pravilnimi odgovori) več izbranih rešitev od zahtevanih pomeni 0 točk.

Če je pravilnemu odgovoru dodano nekaj, kar ni pravilno (tudi če je v oklepaju), odgovor ovrednotimo z 0 točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis s pravopisnimi napakami iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravilen odgovor. Ne priznamo pa zapisov, ki imajo zaradi pravopisnih napak spremenjen pomen (**in**verzija – **di**verzija).

ZNAKI ZA POPRAVLJANJE

Dogovorjeni znaki za označevanje napak v preizkusih znanja:

✓ pravičen odgovor

✗ nepopoln ali manjkajoč odgovor

// nepravilen odgovor

Opombe oziroma komentarji popravljalca:

! Ni označeno, kaj naj popravljalec upošteva.

! Nerazločen zapis.

- Če je cel preizkus pisan s svinčnikom, napišemo ob skupnem seštevku točk ***Pisano s svinčnikom***.
- Če so s svinčnikom pisane posamezne naloge, napišemo ***Pisano s svinčnikom*** ob konkretni nalogi.

Znake za označevanje napak zapisujemo:

- v preizkus znanja
- z rdečim kemičnim svinčnikom
- na desno stran odgovora
- nikoli čez učenčev odgovor
- Ob zapisu napačnega dogovorjenega znaka le tega prečrtate in zapišete pravilni znak. Ob prečrtanem znaku zapišite svoje inicialke!
- Popravljalec ne dopisuje pravičnih rešitev.

A – SVET

LEGA CELIN (KONTINENTOV)

1. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

1.1	B	1 točka
1.2	D	1 točka
1.3	E	1 točka
	Skupaj	3 točke

IME AZIJSKE DRŽAVE

2. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

2.1	Indija	1 točka

IME NAJVIŠJEGA GOROVJA NA SVETU

3. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

3.1	Himalaja	1 točka

POSLEDICE EKSPLOZIJE PREBIVALSTVA (DEMOGRAFSKE EKSPLOZIJE)

4. naloga

Rešitve:

- prenaseljenost,
- pomanjkanje kmetijskih površin,
- agrarna prenaseljenost,
- brezposelnost,
- poslabšanje ali težje reševanje življenjskih problemov,
- beg s podeželja,
- nekontrolirano širjenje mest – revnih barakarskih naselij,
- večji delež mlajšega prebivalstva,
- večji delež aktivnega prebivalstva v prihodnosti.

OPOMBA: Priznamo tudi odgovore: revščina; lakota; pomanjkljiva medicinska oskrba; nizka stopnja izobrazbe – večja stopnja nepismenosti; večja stopnja onesnaženosti okolja/vode; problemi s pitno vodo; problem infrastrukture; bolezni; brezdostvo; izseljevanje; otroci kot delovna sila; večje potrebe po hrani; prizadetost okolja; onesnaženost.

Ne priznamo odgovorov, ki so povezani z vzroki in ne s posledicami.

Navodila za vrednotenje:

4.1	Zapis posledice 1	1 točka
4.2	Zapis posledice 2	1 točka
	Skupaj	2 točki

REŠEVANJE PROBLEMA EKSPLOZIJE IN UPADANJA ŠTEVILA PREBIVALSTVA

5. naloga

a)

Rešitve:

- z državno politiko – načrtovanje družine,
- davki in davčne olajšave,
- ugodnosti pri zaposlovanju/šolanju,
- osveščanje prebivalstva o različnih oblikah zaščite (kontracepcija),
- izobraževanje v smislu enakopravnosti med spoloma,
- zmanjšanje vplivov vere, navad in običajev,
- možnost osamosvojitve žensk – izobraževanje in zaposlitev,
- dvig življenjske ravni.

OPOMBA: Ne priznamo odgovora demografska politika.

Navodila za vrednotenje:

- 5.1** Zapis rešitve 1 ..... 1 točka
- 5.2** Zapis rešitve 2 ..... 1 točka

b)

Rešitve:

- brezplačni vrtci/šolanje,
- ugodni stanovanjski krediti,
- daljši porodniški dopust,
- denarne nagrade ob rojstvu,
- davčne olajšave za družine z večjim številom otrok,
- otroški dodatek,
- možnosti zaposlitve.

Navodila za vrednotenje:

- 5.3** Zapis rešitve 1 ..... 1 točka
- Skupaj ..... 3 točke

PROBLEMI V INDIJI

6. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 6.1** Zaradi hitrega naraščanja prebivalstva; zaradi demografske eksplozije; da zmanjšajo lakoto; rast prebivalstva je hitrejša od rasti pridelave hrane ..... 1 točka

RELIEFNE (POVRŠINSKE) ENOTE ZDA

7. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

7.1 Osrednje nižavje ..... 1 točka

b)

7.2 Kordiljera/e ..... 1 točka

c)

7.3 Apalači ..... 1 točka

Skupaj ..... 3 točke

ČRTA LOČNICA 500 mm PADAVIN

8. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

8.1 Poudarjen (prevlečen) 100. poldnevnik; poudarjena (prevlečena) izohieta
500 mm na celini ..... 1 točka

OPOMBA: Če je poudarjenega manj kot polovica 100. poldnevnika ali izohiete,
odgovora ne priznamo.

Če je 100. poldnevnik ali izohieta označena le s piko ipd., odgovora ne priznamo.

Če učenec pobarva območje vzhodno ali zahodno od 100. poldnevnika oziroma
izohiete, odgovora ne priznamo.

VPLIV PADAVIN NA RABO TAL/KMETIJSKO USMERJENOST V ZDA

9. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

9.1 Raba tal/kmetijska usmerjenost na zahodu: pašna živinoreja;
ekstenzivna živinoreja ..... 1 točka

OPOMBA: Priznamo tudi odgovora živinoreja; pašniki.

b)

9.2 Raba tal/kmetijska usmerjenost na vzhodu: poljedelstvo ..... 1 točka

OPOMBA: Priznamo tudi odgovore kulturna steпа; polja; obdelovalne površine.

Skupaj ..... 2 točki

B – EVROPA

MORSKI TOK

10. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 10.1 Severnoatlantski (topli) tok; Zalivski tok ..... 1 točka
 OPOMBA: Ne priznamo odgovorov topli tok; Atlantski tok.

VPLIV MORSKEGA TOKA NA PODNEBJE

11. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 11.1 B ..... 1 točka
 11.2 E ..... 1 točka
 Skupaj ..... 2 točki

RASTLINSTVO EVROPE

12. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 12.1 tajga ..... 1 točka
 OPOMBA: Priznamo tudi odgovora (severni) iglasti gozd; borealni gozd. Ne priznamo odgovorov gozd; smrekov gozd.
 12.2 stepa; stepsko rastlinstvo; pusta; travna stepa ..... 1 točka
 OPOMBA: Ne priznamo odgovorov travnik; travnato rastlinstvo.
 12.3 sredozemsko; mediteransko rastlinstvo; makija ..... 1 točka
 OPOMBA: Ne priznamo odgovorov travnato rastlinstvo; grmičasto rastlinstvo.
 Skupaj ..... 3 točke

PODNEBJE EVROPE

13. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 13.1 C ..... 1 točka

NIŽAVJA/NIŽINE V EVROPI**14. naloga**

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 14.1** Vzhodnoevropsko nižavje ..... 1 točka
OPOMBA: Priznamo tudi odgovore Vzhodnoevropska nižina; Rusko nižavje/nižina.
- 14.2** Nemško-Poljsko nižavje ..... 1 točka
OPOMBA: Priznamo tudi odgovore Nemško-Poljska nižina; Poljsko-Nemška nižina; Severnonemško nižavje; Severnonemška-Poljska nižina.
- 14.3** Padska nižina ..... 1 točka
- Skupaj ..... 3 točke

NIŽINE – POGOJI ZA KMETIJSTVO**15. naloga**

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 15.1** številka 3 ali Padska nižina ..... 1 točka

VPLIV PODNEBNIH SPREMEMB NA KMETIJSTVO**16. naloga**

Rešitve:

- vlaganje v (nove) namakalne sisteme,
- uvajanje novih kulturnih rastlin,
- preusmeritev v gojenje drugih kulturnih rastlin,
- zgodnejše kulturne rastline,
- preusmeritev v gojenje drobnice/kozjereje/ovčjereje,
- uvedba rastlinjakov,
- zalivanje,
- pokrivanje s folijami,
- namakanje.

OPOMBA: Ne priznamo odgovora agrotehnični ukrepi.

Navodila za vrednotenje:

- 16.1** Zapis ukrepa 1 ..... 1 točka
- 16.2** Zapis ukrepa 2 ..... 1 točka
- Skupaj ..... 2 točki

PRISTANIŠČE ROTTERDAM

17. naloga

Rešitve:

- povezava z rekami v notranjosti,
- pomen Rena in njegovega izliva,
- okno v svet za celinske države,
- razvita infrastruktura,
- povečana trgovina s Severno Ameriko/s čezoceanskimi državami,
- bližina (gospodarsko) razvitih držav,
- bližina gospodarsko pomembnega območja,
- možnosti (prostorske) širitve,
- ugodna finančna politika.

Navodila za vrednotenje:

17.1 Zapis utemeljitve 1	1 točka
17.2 Zapis utemeljitve 2	1 točka
Skupaj	2 točki

GOSPODARSTVO NA SKANDINAVSKEM POLOTOKU

18. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

- 18.1 Naravni dejavnik: reke; strmec; veliko (vodnatih, hitrih) **rek**; brzice;
vodna energija (sila) rek; nafta; zemeljski plin ..... 1 točka

b)

- 18.2 Naravni dejavnik: morje; lega ob morju; Atlantiku; lega ob morju, ki ne
zamrzne; izoblikovanost/razčlenjenost obale; fjordi ..... 1 točka

Skupaj ..... 2 točki

C – SLOVENIJA

NARAVNOGEOGRAFSKE ENOTE/POKRAJINE SLOVENIJE

19. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

- 19.1 Alpske pokrajine ..... 1 točka
OPOMBA: Ne priznamo odgovor Alpe.

b)

- 19.2 Dinarske pokrajine; Dinarsko-kraške pokrajine ..... 1 točka
OPOMBA: Ne priznamo odgovorov Kras; Kraške.

c)

- 19.3 Panonske pokrajine; Subpanonske pokrajine ..... 1 točka
Skupaj ..... 3 točke

KLIMOGRAMA

20. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

a)

- 20.1 Kraj A ..... 1 točka

b)

- 20.2 Kraj B ..... 1 točka

c)

- 20.3 20 °C ..... 1 točka
OPOMBA: Priznamo tudi odgovora 19 °C; 21 °C.

Skupaj ..... 3 točke

POJAV V ALPSKIH KOTLINAH IN DOLINAH

21. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 21.1 temperaturni/toplotni obrat; temperaturna/toplotna inverzija; inverzija ..... 1 točka

KMETIJSTVO V ALPAH

22. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 22.1 Planinsko/gorsko/alpsko pašništvo; planšarstvo ..... 1 točka
OPOMBA: Priznamo tudi odgovora pašništvo; pašna živinoreja.

DVOJEZIČNI NAPISI V KOPRSKEM PRIMORJU

23. naloga

Rešitve z navodili za vrednotenje:

- 23.1** Ker v Koprskem primorju (poleg Slovencev) živi tudi (avtohtona) italijanska (narodnostna/narodna) manjšina ..... 1 točka

OPOMBA: Priznamo tudi odgovora italijanski in slovenski jezik sta enakopravna; narodna manjšina.

Ne priznamo odgovorov Italijani; ker tu živita dva naroda.

PORABA ENERGETSKIH VIROV V SLOVENIJI

24. naloga

Rešitve:

- povečane potrebe/poraba v prometu (avtomobili, prevozna sredstva, promet),
- povečana poraba v gospodinjstvih,
- poraba plina v termoelektrarni (TE),
- poraba v proizvodnji (plinske peči v gospodinjstvih in različnih industrijskih panogah),
- gospodarska rast,
- urbanizacija,
- tehnološki razvoj,
- industrializacija,
- razvoj infrastrukture,
- zmanjševanje energetske rabe premoga,
- višja življenjska raven,
- povečevanje/zgoščevanje prebivalstva.

Navodila za vrednotenje:

- 24.1** Zapis vzroka 1 ..... 1 točka
- 24.2** Zapis vzroka 2 ..... 1 točka
- Skupaj ..... 2 točki

POZITIVNE POSLEDICE TURIZMA

25. naloga

Rešitve:

Posledica 1

- odpirajo se nova delovna mesta v hotelih, restavracijah, trgovinah, turističnih agencijah, v podjetjih, ki se ukvarjajo s prevozništvom ...

OPOMBA: Priznamo odgovor, ki vsebuje utemeljitev, v kateri je naveden poklic, dejavnost, ustanova povezana s turizmom.

Posledica 2

- ogledi kulturne dediščine prinašajo dodatni zaslužek,
- večje vlaganje v obnovo in ohranjanje kulturne dediščine,
- dviganje osebne, družbene in nacionalne/narodne zavesti o pomenu kulturne dediščine.

Navodila za vrednotenje:

25.1 Zapisana utemeljitev posledice 1	1 točka
25.2 Zapisana utemeljitev posledice 2	1 točka
Skupaj	2 točki

POSLEDICE POPLAV REK V PANONSKIH POKRAJINAH SLOVENIJE

26. naloga

Rešitve:

- erozija (odnašanje prsti, kamnin ...),
- akumulacija (nanašanje, naplavljanje),
- plazovi,
- usadi,
- polzenje pobočij,
- oblikovanje mrtvic,
- uničevanje pridelkov,
- upoštevamo kratkoročne in dolgoročne družbene procese (evakuacija prebivalstva, preselitev, zalitje stavb, uničevanje infrastrukture, spremenjeno prostorsko načrtovanje v poplavnem obdobju).

Navodila za vrednotenje:

26.1 Zapis procesa	1 točka
---------------------------------	---------

UKREPI ZA REŠITEV PROBLEMA POPLAV V PANONSKIH POKRAJINAH**27. naloga***Rešitve:*

- regulacija rek,
- zgraditev kanalov za odtekanje vode,
- zgraditev nasipov,
- pogostejše odstranjevanje naplavin,
- sanacija plazov/usadov,
- urejanje in vzdrževanje nabrežij,
- urejanje in vzdrževanje dna strug,
- akumulacijsko jezero za zadrževanje visoke vode,
- spremljanje/opazovanje/obveščanje,
- hidromelioracija,
- gradnja izven poplavnega območja.

Navodila za vrednotenje:

27.1 Zapis ukrepa 1	1 točka
27.2 Zapis ukrepa 2	1 točka
Skupaj	2 točki

SKUPAJ ..... 50 TOČK